

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/342524112>

Morele verwondingen

Article in *TVZ - Verpleegkunde in praktijk en wetenschap* · June 2020

DOI: 10.1007/s41184-020-0802-x

CITATIONS

0

READS

13

1 author:

Gert Olthuis

Radboud University Medical Centre (Radboudumc)

73 PUBLICATIONS 341 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Shared decision making: learning of role models in clinical practice (ZonMw, 2017/2018) [View project](#)

Informal care in palliative care: creating a graphic novel for public education [View project](#)

GERT OLTHUIS

universitair hoofddocent medical humanities Radboudumc

Morele verwondingen

Werken in tijden van de coronacrisis, u heeft er allemaal ervaring mee. In de periode van – zoals Mark Rutte het noemt – intelligente lockdown en toenemende aantallen patiënten zijn de ethische problemen in de dagelijkse praktijk talrijk. Mag ik wel aan het werk met minder beschermende kleding? Mag mijn werkgever me vragen of zelfs verplichten op een andere afdeling te staan? Is het acceptabel dat familie niet meer op bezoek mag in het verpleeghuis?

Een schrijnende ethische kwestie tijdens de pandemie is het mogelijke ontstaan van ‘moral injury’, oftewel morele verwonding. Zo’n verwonding is samen te vatten als een indringende ervaring ten gevolge van omstandigheden waarin je niet in staat bleek te doen wat volgens je eigen morele opvattingen goed is. Of dat je getuige was van een situatie die je morele voorstellingsvermogen te boven gaat.

Het begrip komt oorspronkelijk uit de militaire ethiek. Oorlogservaringen leiden geregeld tot morele verwondingen en de impact ervan tot posttraumatische stress. Het geweten is beschadigd. Het morele kompas stuk. De wereld waarin je vertrouwd op je eigen en andermans vermogen tot ethisch handelen is verscheurd. Het is een zelfervaring die vreet aan de fundamenten van je bestaan en leidt tot diep, existentiële vragen.

Morele verwondingen in de gezondheidszorg ontstaan als het onmogelijk bleek de kwaliteit van zorg te geven die je zou willen bieden. Wanneer je bijvoorbeeld als verpleegkundige noodgedwongen door Covid-maatregelen familie hebt moeten weigeren aan een sterfbed. Of als patiënten troosten niet ging, omdat je afstand moest houden en ingepakt was in overall en mondkapje.

Het zou me niet verbazen als u morele verwondingen hebt opgelopen tijdens de coronacrisis. 🗣️

‘Het geweten is beschadigd en de wereld waarin je vertrouwd is verscheurd’

COLOFON

REDACTIE

Marian Adriaansen (algemeen hoofdredacteur)
Lianne van der Meer (redactiecoördinator)
Gerben Stolk (eindredacteur)

EXTERNE REDACTIE

Jacqueline van Dijk, Marijke van Hommerich,
Nienke van der Voort

REDACTIE ONDERZOEKSKATERN

Anne Eskes (hoofdredacteur), Catharina van Oostveen (hoofdredacteur), Guus Munten

UITGEVER

Yolanda Stil

REDACTIESECRETARIAAT

Bohn Stafleu van Loghum,
Postbus 246, 3990 GA Houten
Marjoleine Gijsen, uitgeefassistent
tel. (030) 638 38 43
redactie.tvz@bsl.nl

AUTEURSINSTRUCTIES

Aanwijzingen voor auteurs zijn op te vragen via
redactie: tvz@bsl.nl

BASISONTWERP

Miranda van Agthoven, Twin Media

ILLUSTRATIE OMSLAG

Monique Wijbrands

TvZ wordt uitgegeven onder auspiciën van de Stichting Publicaties voor Verpleegkundigen en Verzorgenden (SPVV) en is een uitgave van Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Media B.V.

ABONNEMENTEN

TvZ verschijnt zes keer per jaar.
Abonnementsprijs: (print + online toegang)
€ 169,-. Studenten ontvangen 50% korting.
Het abonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd tenzij twee maanden voor de vervaldatum is opgezegd via het daarvoor bestemde formulier op www.bsl.nl/klantenservice.
Als vakblad hanteren wij de opzegregels uit het verbintenisrecht. We gaan er vanuit dat u het abonnement uit hoofde van uw beroep hebt afgesloten.

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Klantenservice Bohn Stafleu van Loghum, Postbus 246, 3990 GA Houten. Telefoon: (030) 638 37 36. Bij wijziging van de tenaamstelling en/of adres verzoeken wij u de adresdrager met de gewijzigde gegevens op te sturen naar de afdeling klantenservice of wijzigingen door te geven via het formulier op www.bsl.nl/klantenservice.

ADVERTENTIES

Cross Media Nederland, tel. (010) 742 10 20
gezondheidszorg@crossadvertising.nl
Aanleveren advertentiemateriaal,
tel. (030) 638 36 61 traffic@bsl.nl

VOORWAARDEN

Op leveringen en diensten zijn de bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde algemene voorwaarden van Springer Media B.V. van toepassing, tevens raadpleegbaar op www.springermedia.nl. De voorwaarden worden op verzoek toegezonden. Het overnemen en vermenigvuldigen van artikelen en berichten uit dit tijdschrift is slechts geoorloofd met bronvermelding en met schriftelijke toestemming van de uitgever. Het verlenen van toestemming tot publicatie in deze uitgave houdt in dat de Standaardpublicatievoorwaarden van Springer Media B.V., gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder dossiernummer 3210/635, van toepassing zijn, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. De Standaardpublicatievoorwaarden voor tijdschriften zijn in te zien op www.bsl.nl/schrijven-bij-bohnstafleu-van-loghum/auteursinstructies of kunnen bij de uitgever worden opgevraagd.

www.bsl.nl, © 2020, Bohn Stafleu van Loghum.
ISSN 1380 - 3425

